

OBSAH

Předmluva k druhému vydání	15
Jak číst tuto publikaci	19
Část první: Základní pojmy církevního práva všech církví	23
1.1 Právo obecně. Objektivní právo a subjektivní právo	23
1.2 Církve a náboženské společnosti a jejich právní autonomie	26
1.3 Právo církevní a právo kanonické	28
1.4 Právní normy a sankce v církevním právu	30
1.5 Liturgické právo	32
1.6 Církevní právo a konfesní právo. Jejich vzájemný poměr	33
Část druhá: Kanonické právo katolické církve	37
2.1 Úvod do právního systému katolické církve	39
2.1.1 Dělení objektivního práva katolické církve	39
2.1.2 Prameny práva katolické církve	40
Právo církve od počátku do Dekretu Graciánova	41
Corpus Iuris Canonici ve zrodu a v užívání (1140–1918)	46
Kodifikované právo (1918–2021)	56
2.2 Obecné normy	66
2.2.1 Úvodní (preliminární) kánony	66
2.2.2 Normativní právní akty	67
Zákony	67
Obecné dekrety	76
Obecné výkonné dekrety, stanovy, jednací řády	76
2.2.3 Právní obyčeje	77
2.2.4 Uvolnění z vázanosti zákonem	79
Privilegia	79
Dispenze a jiná uvolnění	81
2.2.5 Správní akty	83
Individuální dekrety a precepty (příkazy)	84
Reskripty	84

2.2.6	Kanonická umírněnost, epikie.....	85
2.2.7	Fyzické a právnické osoby	86
	Fyzická osoba	87
	Právnická osoba	92
2.2.8	Právní jednání	95
2.2.9	Moc řídící a církevní úřad	97
	Obsazení církevního úřadu	97
	Uprázdňení církevního úřadu	101
	Moc ze svěcení jako pojem i předpoklad moci řídící	101
	Klasifikace moci řídící	102
	Ordináři	103
	Forum externum a forum internum	104
2.2.10	Preskripce a počítání času	105
2.3	Ústavní právo	107
2.3.1	Členové církve (věřící).....	107
	Katalogy povinností a práv věřících	108
	Klerici (duchovní stav)	110
	Laici a jejich služby v církvi	112
	Církevní sdružení a bratrstva. Třetí řády	113
2.3.2	Řízení církve na nejvyšší úrovni	119
	Papež	119
	Apoštolský stolec	121
	Exkurz: Stát vatikánského města	122
	Sbor biskupů	123
	Ekumenický koncil, synod biskupů	124
	Kardinálové a kolegium kardinálů	125
	Volba papeže	127
	Římská kurie	128
	Papežští vyslanci	132
2.3.3	Východní katolické církve	134
2.3.4	Řízení církve na úrovni partikulárních církví	141
	Diecéze a jim naroveň postavené partikulární církve	142
	Osobní prelatury, vojenské ordinariáty, osobní ordinariáty	145
	Biskupové v partikulárních církvích	146

Interimní vedení diecéze	151
Církevní provincie a oblasti	152
Biskupská konference	155
Partikulární koncily (sněmy)	156
Diecézní kurie	157
Kapituly kanovníků	163
Diecézní synod	164
2.3.5 Řízení církve na nejnižší úrovni	165
Farnosti	165
Okrskové vikariáty (děkanáty, děkanství)	179
2.3.6 Řeholní právo	180
Tři evangelijní rady	180
Potřebnost stavu zasvěceného života	181
Prameny řeholního práva	183
Formy zasvěceného života	183
Formace řeholníků a řeholnic, řeholní observance	186
Řízení řeholí	190
Společenství evangelijních rad v českých zemích, přehled	195
2.4 Církevní magisterium a magisteriální právo	208
2.4.1 Církevní magisterium	208
2.4.2 Služba Božího slova	211
Hlásání Božího slova	211
Katechetická výuka	212
2.4.3 Misijní činnost církve	213
2.4.4 Katolická výchova	213
Církevní školy	214
Výuka náboženství	214
Univerzity zřizované církví	215
2.4.5 Hromadné sdělovací prostředky	215
2.4.6 Schvalování (aprobace) knih	216
2.5 Posvěcující služba církve a sanktificační právo	218
2.5.1 Svátosti obecně	218
2.5.2 Svátosti jednotlivě	220
Křest	220
Biřmování	225
Nejsvětější eucharistie	226

	Svatost smíření (svatá zpověď)	232
	Pomazání nemocných	235
2.5.3	Ordinační právo	236
	Svatost svěcení obecně	237
	Ordinandi a udělovatelé svěcení	239
	Neplatnost svěcení a laicizace	243
2.5.4	Ostatní úkony božského kultu	243
	Svatostiny	243
	Liturgie hodin	244
	Exkurz: růženec a litanie	247
	Pohřeb, pohřební mše a mše za zemřelé	248
	Úcta k svatým, posvátným obrazům a relikviím	250
	Slib a přísaha	251
2.5.5	Posvátná místa a doby	253
	Kostely a jiná posvátná místa	253
	Posvátné doby	254
2.6	Manželské právo	262
2.6.1	Co je manželství v kanonickém právu	262
	Manželství v různých právních systémech	262
	Prameny a pokyny k výkladu	264
	Smluvní charakter manželství	266
	Podstatné náležitosti a vlastnosti manželství	267
	Manželství uzavřená jinde než v katolické církvi	268
	Předmanželská příprava a případné zasnoubení	271
	Uzavření sňatku a jeho záznam	273
	Druhy manželství	277
2.6.2	Kanonická forma uzavření sňatku	278
2.6.3	Překážky a zábrany manželství, nedostatky manželského souhlasu	284
	Překážky manželství	284
	Zápověď manželství	293
	Zábrany manželství	293
	Manželský souhlas a jeho nedostatky	294
2.6.4	Zplatnění a zánik manželství, separace manželů	299
	Putativní manželství a kanonické zplatnění manželství	299

Zánik manželství v kanonickém právu	301
Separace manželů za trvání manželství	303
2.7 Správní právo	304
2.7.1 Správa věcí duchovních a časných	304
2.7.2 Správa církve na nejvyšší úrovni	306
2.7.3 Správa východních katolických církví, partikulárních církví a společenství evangelijních rad	307
2.7.4 Správní řízení	308
2.7.5 Některá zvláštní řízení správní	311
2.7.6 Řízení o odvolání farářů z úřadu a jejich přeložení	312
2.8 Majetkové právo	315
2.8.1 Účel církevního majetku	315
2.8.2 Nabývání církevního majetku	316
2.8.3 Správa církevního majetku	320
2.8.4 Zcizování (alienace) církevního majetku	321
2.8.5 Zbožná pořízení	323
2.9 Trestní právo	325
2.9.1 Základní pojmy a prameny církevního práva trestního	325
2.9.2 Tresty	331
Cenzury	331
Pořádkové tresty	333
Tresty samočinné a uložené	334
2.9.3 Trestní opatření a trestní pokání	335
Trestní opatření	335
Trestní pokání	336
2.9.4 Zánik trestu a promlčení trestného činu	336
2.9.5 Skutkové podstaty trestných činů podle skupinových objektů	337
Trestné činy proti víře a jednotě církve	337
Trestné činy proti církevním představeným a výkonu církevní služby	338
Trestné činy proti svátostem	339
Trestné činy proti dobré pověsti a trestné činy falšování	340
Trestné činy proti zvláštním povinnostem	341

	Trestné činy proti lidskému životu, důstojnosti a svobodě	341
2.9.6	Rezerváty Apoštolského stolce	342
2.10	Procesní právo	343
2.10.1	Procesní právo obecně	344
	Soudní řízení a správní řízení	344
	Dělení kanonického procesu	346
	Nalézací a vykonávací řízení	348
2.10.2	Církevní soudy	348
	Pravomoc církevních soudů	348
	Příslušnost církevních soudů	349
	Druhy a stupně církevních soudů	352
	Složení církevního soudu	354
	Procesní strany	359
2.10.3	Soudní řízení sporné	361
	Zahájení sporného řízení	362
	Stav sporu (litis instantia)	364
	Důkazní řízení	366
	Mezitímní řízení a mezitímní rozsudek	367
	Závěr jednání	367
	Konečný soudní výrok – rozsudek	368
	Opravné prostředky proti rozsudku	369
	Sporné řízení ústní	370
2.10.4	Některá zvláštní řízení	371
2.10.5	Trestní řízení	372
	Přípravné řízení	372
	Vlastní trestní řízení	373
	Část třetí: Uspořádání a církevní právo jiných církví	375
3.1	Církve s apoštolskou posloupností biskupů	376
3.1.1	Pravoslavné církve	376
3.1.2	Starobylé orientální církve	382
3.2	Reformační církve	390
3.2.1	Základní principy reformace	390
3.2.2	Typy reformačních církví	394
	Na evropském kontinentě	394
	V anglofonním světě	395

3.2.3	Právo reformačních církví	398
3.2.4	Československá církev evangelická	400
	Správa farního sboru	402
	Postavení starších a kazatelů	403
	Správa seniorátu	404
	Správa povšechného sboru celé církve	406
3.2.5	Církev československá husitská	407
Poděkování		411
Prameny a literatura		413
Seznam zkratek		425
Věcný rejstřík		427
O autorech		435
Summary		439